

..... İLİ ÇOCUK YAŞTA EVLİLİKLERİN ÖNLENMESİ ÇALIŞMA PLANI

(2017 -2019)

A. ARKA PLAN

1. Dünyada ve Türkiye’de genel görünüm ve olgular

Çocuk yaşta evlilik, taraflardan en az birinin çocuk olduğu hem resmi hem de gayri resmi evliliklere denmektedir¹. Çocuk yaşta evlilik çocuk haklarının ihlali ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin bir türü olmasının yanı sıra toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlaması ve tüm kadınların ve kız çocuklarının güçlendirilmesi dâhil kalkınma hedeflerine ulaşmanın önünde bir engel olarak değerlendirilmektedir.

‘**Çocuk yaşta evlilik**’, ‘zorla evlilik’ ve ‘erken evlilik’, çoğunlukla bağlantılı olmaları ve birbirlerinin yerine kullanılmalarına rağmen, farklı kavramlardır. “**Erken evlilik**” yetişkinlik çağına ulaşmanın daha erken yaşta ya da evliliğe bağlı olduğu ülkelerde 18 yaşın altındaki bir kişi ile yapılan evlilikleri ifade eder. Erken evlilik ayrıca her iki eşin de 18 yaşında olduğu ya da 18 yaşından büyük olmalarına karşın fiziksel, duygusal, cinsel ve psikolojik gelişim düzeyleri veya kişinin yaşam seçenekleri ile ilgili bilgi eksikliği gibi diğer faktörlerin bu kişileri evliliğe rıza göstermeye hazırlıksız hale getirmesini kasteder. Diğer taraftan, “**zorla evlilik**” iki kişiden en az birinin evlilik için tam ve özgür rıza göstermediği evliliktir (OHCHR, 2014).. Zorla evlilik farklı şekillerde olabilir ve kölelik; insan ticareti; görücü usulü ile yapılan geleneksel evlilikler; kız kaçırma; vatandaşlık elde etmek amacıyla yapılan evlilikler ve mağdurun tam ve bilgilendirilmiş olarak rıza gösterme kapasitesinden yoksun olabildiği durumlarda ortaya çıkabilir. (“Zorla Evlilikler ve Çocuk yaşta evliliklere İlişkin” Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi Kararı, 2005) 18 yaşın altındaki bir çocuk evlilik için rızasını gösteremediğinden, çocuk yaşta yapılan evlilikler zorla evlilik olarak kabul edilir. Bu üç kavram çocukların korunması ile ilgili birçok yaygın konuyu ortaya çıkarmasına rağmen 18 yaşından önce yapılan evliliğin çocuk haklarının ihlali olduğu şeklindeki ana mesaj ‘çocuk yaşta evlilik’ kavramı ile vurgulanmaktadır.

Genellikle kız çocuklarını etkileyen, çoğu zaman kız çocukları, genç kadınlar, onların çocukları ve toplum için çeşitli yıkıcı sosyal, psikolojik, ekonomik ve sağlık sonuçları ortaya çıkaran çocuk yaşta evlilik, kişinin kendi eşini ve geleceğini seçme hakkını ihlal eder. 18 yaşının altında evlenen kız çocuklarının cinsel sağlık ve üreme sağlığı ile ilgili sorunlarla, yalnızlaşma ve psiko-sosyal problemlerle karşı karşıya kalmaları ile şiddet, istismar ve zorla cinsel ilişkiye maruz kalmaları daha olasıdır. Erken yaşta evlenen çocukların okuldan erken ayrılmalarına neden olan, daha düşük seviyede eğitim ve okuryazarlık, istihdam için sınırlı fırsatlar, yoksulluk ve ilişkilerine bağımlı hale gelmeleri ile sonuçlanan sosyal baskılarla da karşılaşmaları muhtemeldir.

Dünyada her yıl yaklaşık 15 milyon kız çocuğunun 18 yaşından önce evlendiği tahmin edilmektedir. Diğer bir deyişle, dünyadaki her 4 kızdan 1’i 18 yaşından önce evlenmektedir. Gelişmekte olan ülkelerde her 3 kızdan 1’i 18 yaşından önce evlenirken, her 9 kızdan 1’i 15 yaşından önce evlenmektedir. 1995 ve 2010 yılları arasında erken yaşta ve zorla evlilik oranları 15 yaşın altındaki kız çocukları için %8’e, 18 yaşın altındakiler için ise %26’ya düşmüştür. Ancak, kaydedilen ilerleme bölgeler ve ülkeler arasında dengesiz bir şekilde dağılmıştır (UNICEF, 2014).

¹ Bu anlamda Medeni Kanun hükmünde geçerliliği olmayan, ancak ‘evlilik’ adı altında gerçekleştirilmiş olan fiili birliktelikler de kavramsal olarak ‘çocuk yaşta evlilik’ içerisinde değerlendirilmektedir.

Çocuk yaşta evlilik oranlarının en yüksek olduğu ülkeler Sahra Altı Afrika bölgesinde yoğunlaşırken (çoğunlukla Nijer %75, Orta Afrika Cumhuriyeti %68 ve Çad %68), 15 yaşından önce evlenen kız çocukları, başta Hindistan ve Bangladeş olmak üzere en fazla Güney Asya'da bulunmaktadır. **UNICEF, çocuk yaşta evliliklerde düşüş yaşanmadığı takdirde, 2050 yılına kadar 1,2 milyar kızın, çocuk yaşta evlenmiş olacağını öngörmektedir** (UNICEF, 2014).

Çocuk yaşta evlilikler Türkiye'de yaygın bir sorundur. Türkiye vatandaşları arasında, 25-49 yaş aralığındaki tüm kadınların %22'si 18 yaşından önce evlenirken; 20-24 yaş aralığındakilerde bu oran %14.7'dir (15 yaşından önce evlenen %1.1'lik kısım dahi) (Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması, 2013). AFAD (2014), kamplarda ve kamp dışında yaşayan 15-18 yaş aralığındaki Suriyeli mülteci çocukların %15'inin evli olduğunu tahmin etmektedir. çocuk yaşta evlilikler bazı bölgelerde (çoğunlukla Kuzeydoğu, Orta ve Güneydoğu Anadolu) ile mülteciler ve Roman toplulukları dâhil dezavantajlı geçmişlerden gelen belirli sosyal gruplar arasında daha sık görülmektedir. Türkiye'de çocuk yaşta evlilikler bazen insan ticareti², çokeşlilik ve/veya cinsel istismar ile ücretsiz yapılan aile işleri ve mevsimlik tarım işçiliği dâhil zorla çalıştırma ile bağlantılıdır (UNICEF Türkiye Ülke Durum Raporu, 2014). Fakat veri eksikliği temel sebeplerin birleşimi ve kesişimlerinin, belirleyici faktörlerin ve farklı alanlardaki ve nüfustaki uygulamaların acil gerekçelerinin altında yatan sebeplerin tanımlanmasında bir engel oluşturmaktadır.

Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması (2013, s.107), **25-49 yaş grubunda bulunan kadınların %22'sinin 18 yaşına kadar, %4'ünün ise 15inci yaş gününden önce evlendiğini** ortaya koymuştur. Türkiye'de ilk evlenme yaşında son yirmi yıldır düzenli bir artış görülmektedir. Araştırma sonuçları da, son 20 yıllık dönemde ilk evlenme yaşının 2 yıl arttığını destekler niteliktedir. Evlilik yaşına ilişkin istatistiklerin çoğu resmi evlilikleri kapsamakta, bu sebeple 16 ve 17 yaşlarında yapılan evlilikler hakkında bilgi vermektedir. Resmi olarak evlilik yapılmasının mümkün olmadığı 15 yaş ve altına dair ise daha az bilgi mevcuttur.

TÜİK'in evliliğe ilişkin istatistikleri³ yalnızca 16-17 yaş grubunda yapılan resmi evlilikleri kapsamaktadır. En son elde edilen sonuçlar (2014), 16-17 yaş grubundaki evli çocukların, toplam evli nüfus içindeki oranının **kızlar için %5,8 ve erkekler için %0,3** olduğunu göstermektedir.

Bu oran; **Kuzeydoğu Anadolu'da (kız çocukları için %10,5 ve erkek çocukları için %0,4)**, Orta Anadolu'da (kız çocukları için %10,4 ve erkek çocukları için %0,3) ve Güneydoğu Anadolu'da (kız çocukları için %9,2 ve erkek çocukları için %0,5) **daha yüksektir**. 16-17 yaş grubunda evlenen kız ve erkek çocukların oranının en düşük olduğu bölge Doğu Marmara'dır (kız çocukları için %3,3 ve erkek çocukları için %0,2).

---

² Birleşmiş Milletler Sınırışan Organize Suçla Mücadele Sözleşmesini (Palermo Protokolü olarak da bilinir), Madde 3(a) tamamlayıcı, insan ticaretini özellikle çocukların ve kadınların ticaretini önleme, bastırma ve cezalandırma protokolü insan ticaretinin uluslararası kabul görmüş tanımını verir. Madde 3(a)'ya göre "İnsan ticareti", kuvvet kullanarak veya kuvvet kullanma tehdidi ile veya diğer bir biçimde zorlama, kaçırma, hile, aldatma, nüfuzu kötüye kullanma, kişinin çaresizliğinden yararlanma veya başkası üzerinde denetim yetkisi olan kişilerin rızasını kazanmak için o kişiye veya başkalarına kazanç veya çıkar sağlama yoluyla kişilerin istismar amaçlı temini, bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi, barındırılması veya teslim alınması anlamına gelir. İstismar terimi, asgari olarak, başkalarının fuhuşunun istismar edilmesini veya cinsel istismarın başka biçimlerini, zorla çalıştırmayı veya hizmet ettirmeyi, esareti veya esaret benzeri uygulamaları, kulluğu veya organların alınmasını içerecektir.

³ Bu dokümanda atıfta bulunulan tüm TÜİK istatistikleri, Türkiye İstatistik Kurumu – İstatistiklerle Çocuk, 2014 raporundan alınmıştır. ISBN 978-975-19-6341-3

- Türkiye’de 25-49 yaş grubundaki kadınların % 22’si 18 yaşından önce evlenmişlerdir. (Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması, 2013). Yani her 5 kadından biri çocuk yaşta evlendirilmiştir.
- 2015 yılında 31 bin 337 kız 16-17 yaşında evlendirilmiştir. (TÜİK evlenme istatistikleri)
- Tüm evli kadınlar içinde % 4.1’i 14 yaşında veya daha küçükken evlendirilmiştir. (Aile Yapısı Araştırması, 2011)
- Güneydoğu Anadolu bölgesinde yaşayan her 3 kadından 1’i çocuk yaşta evlendirildiğini söylemiştir. (% 32.8. Aile içi şiddet araştırması, 2014)
- Sadece 1 yıl içerisinde (2013) 20 bin 700 kız çocuğu, çocuk sahibi olmuştur. Doğumların 326’sında anne 15 yaşından daha küçüktür. (TÜİK doğum istatistikleri)

Yukarıda verilen rakamlar, 16-17 yaş grubunda evlenen kız çocukların sayısının 2002-2007 yılları arasında 37.263’ten 50.723’e yükseldiğini, 2014 yılında ise 34.629’a gerilediğini göstermektedir. 16-17 yaş grubundaki evli kız çocuklarının toplam nüfus içindeki oranı, 2002-2011 yıllarında %7,2 ve %8,1 arasında gidip gelmiş ve daha sonra 2012, 2013 ve 2014 yıllarında sırasıyla %6,7’ye, %6,2’ye ve %5,8’ye gerilemiştir. Veriler, vakaların yarısından fazlasında erkeğin kızıdan büyük olduğunu göstermektedir.

İstatistiklerle Çocuk Raporunda (2014, sayfa 3) “2007 yılında resmi olarak evli olan “16-17” yaş grubundaki evli çocuk nüfus oranı %0,99 iken 2014 yılında %0,69’a düşmüştür. Evli çocuk nüfus cinsiyete göre incelendiğinde, cinsiyetler arasında farklılık olmakla birlikte, her iki cinsiyette de zaman içerisinde azalma görülmektedir. 2007 yılında evli çocuk nüfus oranı erkekler için %0,07, kızlar için %1,95 iken 2014 yılında evli çocuk nüfus oranı sırasıyla %0,05 ve %1,34’e düşmüştür,” ifadesine yer verilmiştir.

TÜİK doğum istatistikleri, 2013 yılında 15 yaşın altındaki 326 kız çocuğunun doğum yaptığını göstermektedir. Çocuk annelerin oranı 2001-2010 arasında %4’ten %2,4’e, 2013’te ise %1,6’ya gerilemiştir.

HÜNEE tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarına göre, **15-18 yaş grubundaki evli kadınların oranı (çalışmaya katılan) %3,6’dır** (Sayfa 73). Ancak, katılımcılara ilk evlenme yaşı sorulduğunda, **kadınların %26’sının 18 yaşından önce evlendiği ortaya çıkmıştır**. 18 yaşından önce yapılan evliliklere en fazla **Kuzey Doğu Anadolu (34,2), Ortadoğu Anadolu (32,9), Güneydoğu Anadolu (32,8), Orta Anadolu (31,3) ve Batı Karadeniz bölgelerinde (32,3)** rastlanmaktadır. En düşük oran ise %19,5 ile Doğu Marmara’ya aittir. Şehirde yaşayan katılımcılar arasında 18 yaşından önce evlilik yapanların oranı %24,6 iken, bu oran kırsal kesimde yaşayanlar arasında %32,1’dir.

Evliliklerin %46,8’i kız çocuklarının rızası alınarak ailenin verdiği karar üzerine yapılmış olup %19,9’u ise kız çocuklarının rızası olmadan gerçekleşmiştir. Bu çalışmada 18 yaşından önce ve sonra yapılan evlilikler arasında resmi ve dini nikâh sayısı bakımından anlamlı bir fark bulunmamıştır.

UNICEF Dünya Çocukları Raporu (2011), ülkelerindeki savaştan önce Suriyeli kadınların % 13’ünün çocuk yaşta evlendirildiğini (20-25 yaş grubundaki kadınlar içindeki oran), çatışma ve zorunlu göç koşullarında bu rakamın 2.5 katı arttığını ortaya koymuştur. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının verilerine göre ise (AFAD, 2014), Türkiye’de kamp içinde ve dışında yaşayan 15-18 yaş grubundaki Suriyeli kadınların %14’ü evlidir.

2. Yönlendirici Mevzuatlar, Politikalar Ve Mevcut Ulusal Mekanizma

Çocuk yaşta evlilikler, aşağıdaki maddelere göre çocuğun ve kadınların haklarının ihlalidir:

- İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi (1948), Madde 16
- Çocuk Hakları Sözleşmesi (1989)
- Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW - 1979), Madde 16
- Evliliğe Rıza Gösterilmesi, Asgari Evlenme Yaşı ve Evliliğin Tesciline Dair Sözleşme (1964), Madde 1, 2 ve 3
- Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara Dair Uluslararası Sözleşme (1976), Madde 10
- Medeni ve Siyasi Haklara Dair Uluslararası Sözleşme (1976), Madde 23
- Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi ve Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi - 2014) Madde 32 ve 37

Aşağıdaki öneriler, çocuk yaşta evliliklerinin ortadan kaldırılması için yasal çerçeveyi ortaya koymaktadır:

- CEDAW Genel Tavsiyeler sayı:21 (1994)
- CRC Genel Tavsiyeler sayı:4 (2003)
- Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Konseyi Raporu A/HRC/24/L.34 (2013)
- CRC ve CEDAW Ortak Tavsiyeler (2014)
- Birleşmiş Milletler Genel Kurul Raporu A/C.3/69/L.23 (2014)

Türkiye’de çocuk yaşta evlilikler ile ilgili ulusal mevzuat;

- Çocukların korunmasıyla ilgili ulusal mevzuat:
- Çocuk Koruma Kanunu (Kanun Numarası:5395)
- Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu (Kanun Numarası: 2828)
- Çocuk Destek Merkezleri Yönetmeliği (2015)
- Türk Ceza Kanunu, Maddeler 103 (Çocuğun Cinsel İstismarı) ve 104 (Reşit olmayan kişiler arasında/kişilerle cinsel ilişki)

Kadına yönelik şiddeti önleme ve kadına yönelik şiddete müdahaleye dair ulusal mevzuat:

- Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun (6284)
- 6284 sayılı Kanunun Uygulanmasına Dair Yönetmelik
- Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik
- Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri Hakkında Yönetmelik
- “Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi”ne Dair 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi

Evlilik ile ilgili ulusal mevzuat:

- Türk Medeni Kanunu
- Evlendirme Yönetmeliği (2003)

Geçici koruma altındaki insanlar dâhil yabancılarla ilgili ulusal mevzuat:

- Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (Kanun Numarası: 6458)
- Geçici Koruma Yönetmeliği (2014)

Türkiye vatandaşları, mülteciler, geçici koruma altındaki kişiler için geçerli yukarıda bahsedilen ulusal yasal çerçeve dâhilinde;

- Evlilik, yasalar tarafından belirlenen bir çerçeve içinde gerçekleşen kayıtlı resmi bir olaydır. Sadece resmi evlilik yasalıdır; **dini tören yapılabilir ancak yasal bir dayanağı yoktur.**
- **18 yaş ve üzeri** yetişkinler (kadınlar ve erkekler) **kimsenin rızasını almadan başka bir yetişkin ile evlenebilir.**
- **17 yaşındaki bir çocuk anne-babasının rızası** (eğer anne-babası yoksa vasilerin rızası) **ile evlenebilir.**
- **16 yaşındaki bir çocuk yalnızca mahkemenin açık izni ile evlenebilir, “olağanüstü durumlarda ve çok önemli bir sebeple. Eğer şartlar uygunsa karardan önce anne, baba veya vasiler dinlenir”** (Türk Medeni Kanunu, Madde 124)
- **15 yaşında ya da daha küçük olan bir çocuk,** mahkeme tarafından reşit sayılmış olsa dahi, **hiçbir şart altında evlenemez,**
- **15 yaşın altındaki çocuklara yönelik her türlü cinsel teşebbüs suç sayılır.**
- **Birden fazla kişiyle evlilik yasal değildir.** Türk Medeni Kanunu çokeşliliği ve faillerini hapis cezası da dâhil olmak üzere cezaya çarptırmaktadır.

Yasama belgelerine ek olarak, çocuk yaşta evliliklerin ortadan kaldırılması, ilgili bakanlıklar tarafından geliştirilmiş olan; Çocuk Haklarına Dair Ulusal Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2013 – 17), Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı (2016-2020), GAP Eylem Planı (2014-18) ve Kırsal Alanda Kadının Güçlendirilmesi Ulusal Eylem Planı (2012-16) kapsamına da girmiştir.

3. İde Mevcut Durum

İlin mevcut durumuna ilişkin veriler bu bölümde yer alacaktır.

B. ÇALIŞMA PLANI UYGULAMA YÖNERGESİ

Çocuk Yaşta Evliliklerin Önlenmesi Alt Komisyonu, bu yönergeyi temel alarak kendi çalışma usul ve esaslarını kendileri belirleyecektir.

1. Temel Kavramlar

Çocuk yaşta evlilik: 18 yaşından önce gerçekleşen formel veya informel tüm evlilikleri ifade eder.

İl Çalışma Planı: İl Çalışma planları, belirli bir politika çerçevesinde dönemsel olarak belirlenen hedef ve alt hedeflere uygun olarak, o dönem içinde atılacak somut adımları gösteren, rol ve sorumlulukları tanımlayan ve bunları belirli bir zaman ve kaynak planlaması çerçevesinde bir araya getiren yol haritalarıdır.

Hedef: Çalışma planının kapsadığı dönem için önceliklendirilen ve odaklanılan hedefleri oluşturur.

Faaliyet: Belirli bir alt hedefin gerçekleşmesi için hayata geçirilmesi gereken somut Çalışmalarıdır.

Koordinatör Kurum/Kuruluş: Belirli bir faaliyetin hayata geçirilmesi için sorumluluk üstlenmiş olan ve faaliyete ilişkin koordinasyonu gerçekleştirecek taraftır. Koordinasyonda yetki karmaşasına yol açmamak amacıyla, İl Çalışma Planı'ndaki her bir faaliyet için tek bir koordinatör kurum/kuruluş belirlenmiştir.

Sorumlu Kurum/Kuruluş: Belirli bir faaliyetin hayata geçirilmesinde sorumluluk üstlenmiş olan taraflardır. Bir faaliyet için bir veya daha çok sorumlu kurum/kuruluş söz konusu olabilir. Bunlar o faaliyet çerçevesinde ilgili koordinatör kurum/kuruluş eşgüdümünde birlikte çalışırlar.

Kaynak: Belirli bir faaliyetin gerçekleştirilmesi için tahsis edilen ayni veya nakdi kaynakları ifade eder.

Gösterge: Belirli bir hedefe ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için kullanılacak nicel veya nitel verilerdir.

İl Koordinasyonları: "Çocuk Koruma Kanununa Göre Verilen Koruyucu ve Destekleyici Tedbirlerin Yerine Getirilmesi Amacıyla Kurulan Merkezi, İl ve İlçe Koordinasyonların Çalışma, Usûl ve Esasları Yönergesi" ile tanımlanmış; çocukların korunması, haklarının ve esenliklerinin güvence altına alınması, refahlarının yükseltilmesi, ihmal ve istismarlarının önlenmesi amacıyla çocuk ve ailelerine yönelik hizmet veren kamu kurumları ile koruyucu ve destekleyici tedbirlerin yerine getirilmesini amaçlayan il kurullarıdır.

Alt Komisyon: Çocuk Yaşta Evliliklerin Önlenmesi İl Çalışma Planının hazırlanması, uygulanması ve izlenmesi sürecinde "İl Koordinasyonu"na bağlı olarak kurulan ve ilgili kurum ve kuruluşların görevlendirdiği kurum sorumlularından oluşan Komisyondur.

⁴**Sekreteryâ temsilcisi:** İlgili yönergede tanımlanmış, ASPB tavsiyesi ve Valilik onayı ile belirlenecek, Alt Komisyon çalışmalarının ve Çalışma planının koordinasyonundan sorumlu sosyal çalışmacıdır.

2. Çocuk Yaşta Evliliklerin Önlenmesi ve Müdahale Alt Komisyonu

Alt komisyonun görev ve yetkileri

- Kendilerine iletilen vakaların yönetiminde ASPB ve ilgili kurumlara destek vermek üzere EŞGÜDÜM sağlaması
- Evlendirilmiş ve evlendirilme riski altındaki çocuklara yönelik olarak il bazında sunulabilecek tüm HİZMETLERİN LİSTELENMESİ ve gerektiğinde HAREKETE GEÇİRİLMESİ, hizmetlere erişim önünde oluşabilecek engellerin ortadan kaldırılması, kaynak aktarımını kolaylaştırması
- Çocuk yaşta evliliklerin önlenmesi ve çocukların riske karşı korunması amacıyla İHTİYAÇ TESPİTİ yapması
- Üye kuruluşlarda çalışan personel de dâhil olmak üzere, kamu ve hizmet sağlayıcılar için EĞİTİM, KAMPAYNA VE DİĞER ÖNLEYİCİ FAALİYETLERİN planlanması ve organize edilmesi.
- İl ve ilçe bazında konuyla ilgili olarak çalışan diğer koordinasyon kurullarıyla İŞBİRLİĞİ yapması
- Çalışmaları konusunda üst kurulu bilgilendirmesi
- Çocuk yaşta evliliklerin önlenmesi ve müdahale süreçlerinde aktif rol alabilecek, gerektiğinde hane ziyaretlerine uzmanlarla birlikte katılabilecek yöre sakinlerinin, toplum liderlerinin, kanaat önderlerinin belirlenmesi ve görevlendirilmesi
- Bireysel başvuruların kabulü
- Vaka özelinde sosyal inceleme yapmak üzere uzmanların tespit edilmesi ve görevlendirilmesi
- Çalışma planının hazırlanması, uygulanması, izlenmesi, düzenli aralıklarla raporlanması ve gerektiğinde revize edilmesidir.

Alt Komisyonun toplanma sıklığı

Her Alt Komisyon toplanma sıklığını kendi belirler; ancak toplanma sıklığı yılda 4 kereden az olmamalıdır.

---

⁴ Uygulama sırasında sekreteryâ temsilcisinin seçimi için çocuk hakları, toplumsal cinsiyet, kadına yönelik şiddet konusunda çalışmaları bulunması veya bu alanda hizmet veren bir kuruluştâ çalışma deneyimi olması, sekreteryâ görevini üstlenmeye gönüllü olması gibi kriterler önerilecektir.

Alt Komisyon Üyeleri

Alt Komisyonun çalışmalarında bir hantallığa sebebiyet vermemek için bu üyelerin bir kısmı daimi bir kısmı ihtiyaç halinde çağrılmak suretiyle çalışmalara katkı sunabilirler.

- Büyükşehir, İl ve İlçe Belediyeleri
- Kent Konseyi Kadın Meclisi
- Kent Konseyi Çocuk Meclisi
- İl Milli Eğitim
- ASPİM
- İl Emniyet Müdürlüğü
- İl Jandarma Müdürlüğü
- Sağlık kuruluşları
- Üniversite
- Baro kadın hakları komisyonu
- Baro çocuk hakları komisyonu
- Müftülük
- İl Göç İdaresi
- İşkur
- ÇİM (var ise)
- Sosyal Yardımlaşma Dayanışma Vakfı
- Kalkınma ajansı
- İlçe kaymakamlıkları
- Hak temelli kadın örgütleri
- Hak temelli çocuk örgütleri
- Meslek örgütleri

3. Çalışma Planı Uygulamasının Koordinasyonu

- Eylem planında yer alan her bir faaliyetin uygulanmasının koordinasyonundan ilgili faaliyette tanımlanan koordinatör kuruluş sorumludur.
- Koordinatör kuruluş, ilgili faaliyetin uygulanmasından sorumlu kuruluşları bir araya getirerek çalışmaların koordinasyonunu sağlar.
- Çalışma planının genel koordinasyonundan “il koordinasyon sekreteryası temsilcisi”⁵ sorumludur.
- İlgili kurumlara sekreteryası temsilcisi tarafından toplantıdan 15 gün önce davet gönderilir ve üyelerin gündem önerileri alınır.

---

⁵ İlgili yönetmelikte sekreteryası temsilcisinin ASPB tavsiyesi ve Valilik onayı ile belirlenecek bir sosyal çalışmacı olması gerektiği belirtilmektedir.

- Sekreteryâ temsilcisi, koordinatör kuruluřlardan sorumlu oldukları faaliyetler ile ilgili geliřmeleri EK 1’de yer alan raporlama formunda belirtmesini ister.
- Sekreteryâ temsilcisi kurumlardan gelen tüm raporları bir araya getirir. Her toplantıda bu raporlar çerçevesinde gerçekleştirilen çalışmalar değerlendirilir ve gelecek dönem için planlama yapılır.

TASLAK

C. ÇALIŞMA PLANI ŞABLONU

Hedef 1: Kanıt oluşturma- çocuk merkezli ve toplumsal cinsiyete duyarlı veri oluşturma ve analizler					
Faaliyet	Koordinatör kuruluş	Sorumlu kuruluşlar	Zaman	Kaynak	Gösterge
1.1					
1.2					
Hedef 2: Hizmet sunma kapasitesinin güçlendirilmesi					
2.1					
2.2					
Hedef 3. Kadınların ve kız çocukların güçlenmesi					
3.1					
3.2					
Hedef 4. Çocuk yaşta evliliklerin önlenmesine ilişkin farkındalığın artırılması					
4.1					
4.2					

İL ÇALIŞMA PLANI İZLEME TABLOSU

Faaliyet	Koordinatör Kurum/Kuruluş	Sorumlu Kurum/Kuruluşlar	İşler/Çıktılar/Kaynak	
			Öngörülen	Gerçekleşen
Hedef 1: (Çalışma Planı'nda tanımlanan hedef)				
(Çalışma Planı'nda tanımlanan faaliyet)	(Çalışma Planı'nda tanımlanan sorumlu kurum / kuruluş)	(Çalışma Planı'nda tanımlanan işbirliği yapılacak kurum / kuruluş)		
			(Öngörülen kaynak; yıllık plan hazırlama aşamasında girilir)	(Kullanılan kaynak; I. dönemin raporlanması aşamasında girilir)
			Açıklama (varsa öngörülen ile gerçekleşen işler arasındaki farklılıkların nedenleri)	